రాళ్లూ - రత్నాలూ

"ఇప్పు డెలా ఉన్నానో చెప్పండి" అంటూ దగ్గరికి వచ్చిం దామె.

నవ్వులు చిందే ముఖం, సొట్టలు పడుతున్న బుగ్గలూ... ఇన్ని హంగులతో శ్రీదేవి కుందనపు బొమ్మలా కుమారస్వామి ఎదురుగా నిలబడింది. శంఖంవంటి ఆమె గళసీమను అలంకరించివుండి దీపపుకాంతిలో తళతళలాడుతూ వెలుగులను చిమ్ముతున్న దొంక కంఠహారం... మరొక రెండుపేటల సైకిలుగొలుసు ఆమె వక్షస్థలాన్ని అంటిపెట్టుకుని వుంది. ఈ నగలతో ఆనాడు మరింత శోభాయమానంగా మనోహరంగా ఉన్న భార్య ఆకృతిని చూసి కుమారస్వామి ముగ్ధుడై ఉండవలసిందే. కాని అతడు ఎందుచేతనో ఖిన్నుడై విచారంతో తల దించుకున్నాడు.

శ్రీదేవి అతని గడ్డాన్ని మునివ్రేళ్ళతో పట్టుకుని పైకెత్తుతూ గోముగా. "చూశారూ! చూశారూ! మీరలా తల దించుకుంటే నాకెంత బాధగా ఉంటుందో

ఆలోచించారా?" అన్నది. తర్వాత అతనిపక్కనే కూర్చుని అతని తలను ఒళ్లోకి తీసుకుంటూ "ఇవి గిల్టునగలనే కదూ మీ బాధ? మరేం చెయ్యగలం చెప్పండి! వీటికే పాతిక రూపాయలు ధారపోశాం. అన్నయ్య పెళ్ళి ఇలా అర్ధంతరంగా వచ్చింది కాబట్టి గాని... లేకపోతే ఈ దండగకూడా ఎందుకు! ఇలా చూడండి... పొద్దున్న ఎప్పుడో తిని వెళ్ళిన అన్నం... లేచి స్నానం చెయ్యండి ముందు... నేను కలిపి పెడతానుట... మీరేమో వేలు కొరక్కుండా తినాలిట... ఊఁ!" అన్నది.

అతడు లేచి కూర్చున్నాడు. శ్రీదేవి నీళ్ళు తోడేందుకు పెరటిలోకి వెళ్ళింది. కుమారస్వామి ఒకసారి నిట్టూర్చి అలాగే పరధ్యానంగా కూర్చున్నాడు. పిచ్చి శ్రీదేవి! కాపురాసికి వచ్చి నాలుగేళ్ళయినా ఒంటిమీద చిన్నమెత్తు నగ అయినా లేకుండా అలాగే ఉంది. పెళ్ళిలో ఆమె తండ్రి కూడా ఆమెకు నగలేమీ పెట్టలేదు... రెండుజతల గాజులు మాత్రం ఉంటే తనకు ఉద్యోగం లేనన్నినాళ్లూ గడవటం కోసం వాటిని తెగ నమ్ముకోవలసివచ్చింది. శ్రీదేవి తండ్రికి పెద్ద ఆడపిల్లలమీద ఉన్న మక్కువ అందరికన్నా చిన్నదయిన శ్రీదేవిమీద లేదు! 'పుట్టగానే తల్లిని చంపిం'దని మాటిమాటికీ తిడుతూ ఆమెపట్ల అసహ్యభావాన్ని పెంచుకున్నాడాయన. వెదికి వెదికి కుమారస్వామివంటి చదువూ సంపాదనా లేని అసమర్థుడికి అంటగట్టి తన బాధ్యత ఒదిలిపోయిందనుకున్నాడు.

కుమారస్వామికి బంగారు దుకాణాల మధ్య ఉన్న 'ధర్మకాటా' దగ్గర ఉద్యోగం. ఉదయం తొమ్మిదిగంటల నుండి రాత్రి ఎనిమిది గంటల దాకా, లగ్గసరిరోజులయితే మరిగా స్త పొద్దుపోయేదాకా అతడు 'ధర్మకాటా' ముందే కూర్చుని ఉండాలి... వెండివీ, బంగారువీ ఎన్నో రకాల వస్తువులు ఎంతెంతో విలువగలవి తూకం కోసం అతనిదగ్గరికి వస్తాయి. అన్నింటినీ, చిన్నాపెద్దా అని లేకుండా ఓపికగా ఎలక్ట్రికవాసి అయినా తేడా లేకుండా సున్నితపు త్రాసులో ఉంచి తూచి పంపిస్తాడు కుమారస్వామి.

శ్రీదేవి లోపలినుంచి వస్తూ "ఇంకా అలాగే కూర్చున్నారా? ... లేవండి" అన్నది. కుమారస్వామి లేచి పెరట్లోకి వెళ్ళి, భార్య చెంత నిలబడి చెంబుతో నీళ్ళు అందిస్తూ ఉండగా స్నానంచేశాడు... తర్వాత వొళ్ళు తుడుచుకుని లుంగీ చుట్టుకుని భోజనానికి కూర్చున్నాడు. అతని ముందు పింగాణీకంచంలో అన్నమూ, పచ్చడీ ఉన్నాయి. శ్రీదేవి కంచం దగ్గరికి లాక్కుని కలిపి ముద్దలు పెడుతూవుంటే ఆ పచ్చడిమెతుకులే అమృతోపమానంగా కనిపించాయి.

కుమారస్వామి తిండి ముగించి పెరట్లో మంచం వాల్చుకుని పడుకున్నాడు తర్వాత దాదాపు పదినిముషాలలో శ్రీదేవికూడా పని అంతా ముగించుకుని తలుపులన్నీ వేసి వచ్చింది. కుమారస్వామి పడుకునివున్న మంచంపక్కనే చాప పరుచుకుని కూర్చుంటూ 'వీటికీ అసలు బంగారు నగలకూ ఏమీ తేడా ఉన్నట్టే కనబడదు కదండీ!" అని అడిగింది. కుమారస్వామి నవ్వి "భలేదానివే. అనుభవం

ఉన్నవాళ్ళకు మొదటిచూపులోనే తెలిసిపోతుంది. ఏమీ తెలియనివారికి దాని అసలు సంగతి తెలియడం కష్టమే" అన్నాడు. శ్రీదేవి "రేపు పెళ్ళిలో బయటపడకుండా ఉంటే అంతేచాలు..." అన్నది పడుకుంటూ...

ఆమె తర్వాత కొద్దినిముషాలలోనే నిద్రపోయింది. కుమారస్వామి వెన్నెలలో చంద్రబింబాన్ని ధిక్కరిస్తున్న భార్య ముఖాన్ని చూస్తూ అలాగే పడుకున్నాడు. అతనికి దాదాపు పదిహేను రోజుల క్రిందట జరిగిన విషయం గుర్తుకు వచ్చింది.

వారున్న ఇంటికి ఉత్తరదిశగా మేడలో జడ్జిగారొకాయన ఉన్నాడు. ఆయన భార్యకు నగలంటే విపరీతమైన అభిమానం... పిల్లలేమో లేరు... లంకంత ఆ ఇంట్లో భార్యాభర్తలిద్దరే ఉండేవారు. భర్త భోజనంచేసి కోర్టుకు వెళ్ళిపోయిన తర్వాత ఆమె కేమీ తోచేదికాదు. ఒక్కొక్క నాడు బంగారు దుకాణాలు చూసివద్దామని బుద్ధిపుట్టగానే నౌకరును కేకవేసి కారు సిద్ధంచేయించమని చెప్పి చేతి కందినంత డబ్బు అందుకుని బజారుకు వెళ్ళిపోయేది. ఆమెకు తమ ఇంటిప్రక్కన చిన్నపూరింట్లో ఉన్న కుమారస్వామి దంపతులంటే అవ్యాజమైన అభిమానం. క్రొత్తగా బదిలీ అయి ఆ యింట్లో దిగిననాడే ఆమెను పక్క యింటి పెరటిలో కలనేతరంగుచీర కట్టుకుని లేడికళ్ళతో అమాయకమైన చూపులతో తనవైపు చూస్తున్న శ్రీదేవి ఆకర్షించింది. తర్వాత చాలాసార్లు మధ్యాహ్నంపూట ఏమీ తోచనప్పుడు వారిద్దరూ పెరటిగోడపక్కన చెట్టునీడలో నిలబడి కబుర్లు

చెప్పుకునేవారు. శ్రీదేవికి ఆమెను చూస్తే ఆశ్చర్యంగా ఉండేది. ఆమె ధగధగలాడే రాళ్ళ ఆభరణాలు కొన్నాళ్లూ, తళతళలాడే కేవలం బంగారువస్తువులు కొన్నాళ్లూ ధరించేది. మొత్తానికి అన్నీ కళ్ళు జిగేలుమనిపించే నగలే...

ఒకనాడు సాయంకాలం జడ్జిగారి భార్య పెరటి గోడ మీదినుంచి శ్రీదేవిని పిలిచి "నేనిప్పుడే బంగారుదుకాణానికి వెళ్ళి వస్తున్నాను. మా వారికి ఒక ఉంగరం కొందామని వెళ్ళాను. మీ ఆయన తూకంవేసేచోట కూర్చుని ఉన్నాడు. అతనికి అక్కడ ఉద్యోగమా?" అని అడిగింది.

శ్రీదేవినుదుట పడుతున్న ముంగురులను పైకి తోసుకుంటూ "అవునట... నేనెప్పుడూ అక్కడికి వెళ్ళ లేదు" అన్నది.

జడ్జిగారి భార్య నవ్వి "భలేపిల్లవే నువ్వు... రేపు నేను మళ్ళీ వెడుతున్నాను. మా వారికి ఆ ఉంగరం నచ్చ లేదు. దాన్నిమార్చి మరొకటి తీసుకురావాలి... రేపు నువ్వుకూడా రా నాతోపాటు" అన్నది.

శ్రీదేవి అప్పుడేమీ మాట్లాడలేదుగాని రాత్రి కుమారస్వామి భోజనం చేస్తూవుండగా అతని అనుమతి లేకుండా వెళ్ళడమెలాగా అని సందేహించింది. అలా చేస్తే అతనికి కోపం రావచ్చునేమో కూడా. అందువల్ల తీరా ఆమె బయులుదేరేసమయానికి 'రాను పొమ్మం'టే సరి పోతుంది లెమ్మనుకున్నది... కాని మర్నాడు మధ్యాహ్నం ఎండ పూర్తిగ వాటారకుండానే జడ్జిగారి భార్య జరజరమని శబ్దంచేసే పట్టుచీర కట్టుకుని ముస్తాబై వచ్చి "ఏంపిల్లా!

ఇంకా ఏం చేస్తున్నావు? త్వరగా బయలుదేరు. కారుకూడా సిద్ధంగా ఉంది" అన్నది. శ్రీదేవి చాప వేయబోయింది. ఆమె వారించి "ఇప్పుడు చాపలెందుకు పరుస్తావు? త్వరగా చీర మార్చుకుని బయల్దేరు" అన్నది. శ్రీదేవి అనుమానిస్తూ "ఇప్పుడు నేనుకూడా ఎందుకు పిన్నిగారూ? మీరు వెళ్ళి రారాదూ? పైగా మావారికి ఏమీ చెప్పలేదు కూడా" అన్నది. ఆమె నవ్వి "అదా నీభయం? ఏం ఫరవా లేదులే... ఆ అబ్బాయేమీ కర్కోటకుడు కాడులే. ఊఁ! త్వరగా కానివ్వు..." అని తొందర చేసింది. శ్రీదేవికి తప్ప లేదు. ఆమె లోపలికి వెళ్ళి తాను కట్టుకునివున్న చీరనే మళ్ళీ సరిగా కట్టుకుని ముందుగదిలోకి వచ్చింది. ఆ పూరింటి నాలుగు మూలలూ చూస్తూ కూర్చున్న జడ్జిగారి భార్య శ్రీదేవివైపు జాలికలిసిన చూపులతో చిత్రంగా చూసి లేచి బయలుదేరింది. ఇద్దరూ కారులో బంగారుదుకాణాలకు వెళ్ళారు. ఒక పెద్ద దుకాణంముందు కారు ఆగగానే ఇద్దరూ దిగి ఒకవ్యక్తి దోవ చూపిస్తూవుండగా లోపలికి నడిచారు. అది చాలా పెద్దదుకాణం. అద్దాల షోకేసులలో రకరకాలైన నగలు ఉన్నాయి. ఒక వైపు వెండివస్తువులు ఉన్నాయి. హాలులో ఎటుచూసినా తళతళలే. చూసేందుకు రెండుకళ్ళు చాలవనిపించింది. వారు జడ్జీగారిభార్య రాగానే ఎంతో గౌరవంగా భక్తిశ్రద్ధలతో ప్రవర్తించారు. ఆమె క్రిందటి రోజు కొన్న ఉంగరం తన భర్తకు నచ్చలేదని చెప్పి మిగిలిన రకాలు కూడా చూపించమన్నది. ఆమాట నోటినుంచి రావడమే తడవుగా డజన్లకొద్దీ ఉంగరాలున్న పెట్టెలు లెక్క

లేనన్ని వారిముందు ఉంచబడ్డాయి. శ్రీదేవి కళ్ళు చెదిరి పోయాయి. అన్ని ఉంగరాలూ ధగధగలాడుతూ అద్భుతంగా ఉన్నాయి. అన్నీ నిగనిగలాడుతూ కాంతులీనుతున్నాయి. వాటిలో ఒక్క ఉంగరాన్ని ఎన్నికచెయ్యడ మెంత కష్టం! జడ్జిగారి భార్య మాత్రం ఆరితేరిన పరీక్షకురాలివలె అన్నింటినీ పరిశీలించి చూసి ఒక ఉంగరాన్ని ఎన్నికచేసింది. దాన్ని ఒక కుర్రవాడు తీసుకొని ముందు నడుస్తూ ఉండగా ఇద్దరూ కొంచెం దూరంలో వున్న 'ధర్మకాటా' దగ్గరికి వెళ్ళారు... అది ఒక చిన్న గది... అక్కడ ఒక రిద్దరు మనుషులు తప్ప అప్పుడు మరెవరూ లేరు... గదిమూల గాలిచొరరానిచోట సున్నితపు త్రాసుముందు కూర్చుని ఉండి, జారిపోతువంటి బంగారపు హారాన్ని తూకం వేస్తున్నాడు కుమారస్వామి. అతని పచ్చని నుదుట స్వేదబిందువులు ఉన్నాయి. రెండు, మూడు పొడుగాటి వెంట్రుకలు క్రాపులోనుంచి విడిపడి నుదుట పడుతున్నాయి. నిశ్చలుడైన యోగివలె అతడు సన్నని ముల్లు వంక తదేకంగా చూస్తున్నాడు. శ్రీదేవి ఆసక్తితో చూస్తూ నుంచున్నది. ఆమెకు ఏమూలో కొంచెం భయంకూడా లేకపోలేదు. గుమ్మం పక్కగా ఒదిగి నుంచుని భర్త చూపులనుంచి తప్పించుకుంటే మంచిదనుకున్నది ఆమె. ఇంతలో తూకం నిర్ణయంచేసి చీటిమీద వేసి నగతోసహా అక్కడివారి కిచ్చి పంపించి అతడు ఉంగరాన్ని అందుకుంటూ జడ్జిగారి భార్య వంక చూసి గుర్తించి, "నిన్న నొక ఉంగరం తీసుకుపోయారుగా మీరు!" అన్నాడు. ఆమె నవ్వి "అవును. ఇది మరొ

కటి. మావారికి నిన్నటి ఉంగరం ఏమీ నచ్చలేదుట. అందు
కని మళ్ళీ ఈ పూట వచ్చాము. అన్నట్టు ఇలా చూడు.
ఈమనిషి యెవరో” అన్నది, శ్రీదేవిని ఇవతలికి లాగుతూ.
శ్రీదేవి ఇరుకునపడిపోయింది. ఆమె చీరకొంగు పట్టి లాగడం
వల్ల గుమ్మంపక్కనుంచి ఇవతలికిరాక తప్పలేదు. భయంతో
ఆమెకు ముచ్చెమటలు పోశాయి. తడబడుతూ “నేను రాననే
అన్నాను. ఒస్త్రీగానీ వీల్లేదని పట్టుబట్టి కూర్చుంటే రాక
తప్పలేదు.” అన్నది. కుమారస్వామి చిత్రంగా నవ్వి ఏమీ
మాట్లాడకుండా వెనుదిరిగి తనపనిలో లీనమైనాడు. ఆ ఉంగ
రాన్ని తూకంవేసి చీటీమీద వేసి ఆ కుర్రవాడిచేతి కిచ్చాడు.
తర్వాత వారు ఇవతలికి వచ్చారు.

ఇంటికి వచ్చాక ఆపూట అంతా శ్రీదేవి వ్యాకుల
పాటుతోనే గడిపింది. పనిపాటలన్నీ పరధ్యానంగానే చేసింది.
పొద్దుగూకగానే పనులన్నీ పూర్తిచేసుకుని తెల్లని చీర,రవికా
తొడుక్కుని జడ్జిగారి భార్య పెరటిగోడమీదుగా అందించిన
మల్లెచెండు తలలో ఉంచుకుని భర్తకోసం ఎదురుచూస్తూ
కూర్చున్నది. ఆమెకు లోలోపల భయంగా ఉంది. చెప్ప
కుండా అలా ఇల్లు ఒదిలి వెళ్ళినందుకు అతనికి కోపం
రావచ్చు... ఎనిమిదిగంటలు దాటినతర్వాత కుమారస్వామి
పైపంచెతో నుదుటిమీద చెమట తుడుచుకుంటూ వాకిలి
తడికె తొలగించుకుని లోపలికి వచ్చాడు. శ్రీదేవి నిశ్శబ్దంగా
ఆతన్ని అనుసరించి ఇంట్లోకి వెళ్ళి పైపంచె, చొక్కా అందు
కున్నది. తర్వాత పెరట్లోకి వెళ్ళి నీళ్ళుతోడి ముందుగదిలోకి
వచ్చి వినయంగా “స్నానానికి రండి” అని పిలుచుకువెళ్ళి

నీళ్ళు సమపాళ్ళుగా ఉన్నాయో లేదోనని కాసిని చేతిమీద పోసుకుని చూసి చెంబుతో ముంచి అందించింది. అలా స్నానఘట్టం పూర్తికాగానే భోజనసమయంలో దగ్గర కూర్చుని ఉండి విసురుతూ శ్రద్ధగా అన్నీ కనుక్కుని వడ్డించింది. అతని భోజనం పూర్తికాగానే పెరట్లో మంచంవాల్చి నెమ్మదిగా 'కూర్చోండి' అని చెప్పి లోపలికి వెళ్ళింది. చిత్రమేమిటంటే కుమారస్వామి అంతవరకూ పల్లెత్తు మాట అయినా ఆడలేదు. ఆమె ఆ మౌనం అంతా కోపంవల్లనే అని అనుకున్నది.... తర్వాత తానుకూడా భోజనంచేసి తలుపులన్నీ వేసి వచ్చింది. నిండుజాబిల్లి పలుచని మబ్బులను లెక్క చెయ్యకుండా వెన్నెలవర్షం కురిపిస్తున్నది. చల్లని గాలి తెరలు తెరలుగా హాయిగా వీస్తున్నది. కుమారస్వామి కళ్ళు మూసుకుని వెల్లకిలా పడుకుని ఉన్నాడు. శ్రీదేవి వెళ్ళి అతనిపక్కనే కూర్చున్నది. ఒక్క క్షణంసేపు ఊరుకుని తర్వాత ధైర్యం కూడగట్టుకుని నెమ్మదిగా "ఏమండీ, కోపమా?" అన్నది. అతడు కళ్ళు తెరిచి ఒక్క క్షణం ఆమె ముఖంలోకి చూసి "ఎందుకూ?" అని అడిగాడు. ఆమె తల వంచుకుంది. తర్వాత నెమ్మదిగా "మీకు ముందుగా చెప్పకుండా అలా... ఆమె వెంట వచ్చానని..." అన్నది. కుమారస్వామి నవ్వాడు. నవ్వుతూనే చేతులను ఆమె చుట్టూ వేసి "పిచ్చినాన్నా" అంటూ దగ్గరికి తీసుకున్నాడు. ఆమె ఏదో బరువు దింపినట్టు 'అమ్మయ్య' అనుకొని నిట్టూర్చింది ... తర్వాత నవ్వుతూ ముక్కుమీద వేలు వేసుకుని 'ఇక్కడా ఇవన్నీ? తప్పుకదూ? ఎవరైనా చూస్తే.'

అన్నది. కుమారస్వామి చేతులు ఇవతలకు తీసుకొని, చుట్టూ చూసి "ఎవరున్నారిక్కడ? ఆ చందమామ తప్ప..." అన్నాడు. ఆమె గలగల నవ్వింది.

ఇది జ్ఞాపకం చేసుకుంటున్న కుమారస్వామి ఉలికిపడి చూశాడు. శ్రీదేవి నిద్రలో నవ్వుతున్నది.... ఆమె కంఠ సీమలో తళతళ మెరుస్తున్నది గిల్టు ఆభరణం... అతను 'పట్టి అప్రయోజకుణ్ణి'... అనుకున్నాడు. తర్వాత అతనికి నిద్ర ముంచుకువచ్చింది.

* * *

రెండోనాడు ఉదయమే దంపతులిద్దరూ బయలుదేరి స్టేషనుకు వెళ్ళారు. కుమారస్వామి తమ ఇద్దరి దుస్తులనూ, ఒక చిన్న పెట్టెలో సర్దాడు. రైలు రాగానే శ్రీదేవిని ఆ పెట్టెతోసహా ఆడవాళ్ళ పెట్టెలో ఎక్కించి, తాను వేరే చోట వెళ్ళి కూర్చున్నాడు. శ్రీదేవి చుట్టూ చూసింది. ఆమెకు ఎదురుగా కూర్చునివున్న స్త్రీకి ముప్ఫయియేళ్ళు ఉంటాయి. ఆమెపక్కనే చేతిసంచీతో మరొక పాతికయేళ్ళ పడుచు కూర్చునివుంది. మొదటిఆమెకు ఒక చేతినిండా గాజులూ, మెళ్లో తళతళలాడే రాళ్ళ నెక్లెసూ, మరొక చేతికి బంగారు గొలుసు వేసిన వాచీ ఉన్నాయి. ఆమె చీర కొంగుతో విసురుకుంటూ "అబ్బబ్బ! ఊపిరాడటంలేదు. రైలు కదిలితే కొద్దిగా గాలి ఆడుతుందేమో!" అన్నది. శ్రీదేవి ఏమీ మాట్లాడలేదు. ఎదుటిఆమె చూపులు శ్రీదేవి మెడలోవున్న నెక్లెస్‌మీదపడ్డాయి. ఆమెపక్కన కూర్చున్న పడుచు మరి నిర్ధనురాలేమో, ఆమె మెడలో మంగళ

సూత్రాలు కూడా లేవు. ఒక పసుపుతాడుమాత్రం వుంది. ఆమె వీరిద్దరివంకా తదేకంగా చూస్తున్నది.

రైలు ప్రయాణం సాగించగానే తెరలు తెరలుగా గాలి వీచటం ప్రారంభించింది. శ్రీదేవి ఎదురుగా కూర్చునివున్న ఆమె నగలలో రోజురోజూకూ వస్తున్న మార్పులను వివరించటం ప్రారంభించింది ఆమెకు తాను ధరించివున్న రాళ్ళ హారంమీద మోజు పోయిందట. ఇప్పుడు శ్రీదేవి ధరించి వున్న నెక్లెస్ వంటిదే అందరూ వాడుతున్నారట. ఇలా శ్రీదేవి ఏమీ మాట్లాడకుండానే ఆమె ఉపన్యాసం ఇచ్చి ఉన్నట్టుండి "ఏదీ! ఆ నెక్లెస్ ఒక్కసారి ఇలా ఇవ్వుతల్లీ... చూసి ఇచ్చేస్తాను" అని అడిగింది. శ్రీదేవినుదుట చెమట బిందువులు నిలిచాయి. ఆమె ఆందోళనను అణుచుకుంటూ, నెమ్మదిగా మెళ్లోవున్న నెక్లెస్ తీసి, ఎదుటి ఆమెకు అందించి మొహం తిప్పుకుని కిటికీలోనుంచి వేగంగా వెనక్కు వెళ్ళి పోతున్న టెలిగ్రాఫ్ స్తంభాల వంకా, చెట్లవంకా చూస్తూ కూర్చున్నది... ఒక అరనిముషం ఒక యుగంలా గడిచాక ఆమె శ్రీదేవిని చేత్తోతట్టి, పిలిచి, "ఇదుగో పెట్టుకో అమ్మా. సింపుల్ గా ఎంతో బావుంది... నేనుకూడా ప్రస్తుతం వున్న దాన్ని మార్చి ఇలాంటిదే తీసుకుంటాను. ఈ రాళ్ళకు డబ్బ పొయ్యటం దండగ... కొనేటప్పుడు పదులూ, ఇరవైలూ చేసేరళ్లు అమ్మేటప్పుడు నయాపైసా కూడా చెయ్యవు. అన్నట్టు ఇది ఎన్ని కవరసులు తల్లీ?" అన్నది. శ్రీదేవి నెక్లెస్ మెళ్లో ఉంచుకుంటూ, వెంటనే "నాలుగున్నర అను

కుంటాను. అయినా నాకు వివరాలు సరిగా తెలియవు. మా వారే తెచ్చారు.'' అన్నది. ఒంటిమీద చిన్న పెత్తు బంగారం అయినా లేని ఆ మూడో ఆమె శ్రద్ధగా వింటున్నది.

ఇంతలో బండి ఒక స్టేషనులో ఆగింది. సన్నగా, పొడుగ్గావుండి, మాసినపంచె, చొక్కా ధరించివున్న ఒక నడి వయసు వ్యక్తివచ్చి, ఆ మూడో ఆమెదగ్గర సంచి అందుకున్నాడు. ఆమెలేచి దిగబోతూ శ్రీదేవి మెడవంక ఒకసారి చూసింది. శ్రీదేవి మనసు ఎవరో కెలికినట్టు బాధపడింది. ఆమె దిగిపోగానే కుమారస్వామి వచ్చి 'ఏమన్నా కావాలా?' అని అడిగాడు. శ్రీదేవి తల అడ్డంగా ఊపింది, ఏమీ అక్కర్లేదన్నట్టు. అతడు మళ్ళా వెళ్ళిపోయాడు. ఎదుటి ఆమె ముచ్చటపడి, ''మీఆయనేగా?'' అని అడిగింది. 'అవు'నని తలవూపింది శ్రీదేవి... ఆమె ఇంకేమీ అడగలేదు.

*　　　*　　　*

స్టేషనులో దిగి దంపతులిద్దరూ నడక సాగించారు. ఇల్లు అరమైలుదూరం ఉంటుంది. కుమారస్వామి మొదట్లో 'నువ్వు నడవలేవు బండి మాట్లాడనా?' అని అడిగాడు. శ్రీదేవి ''వద్దు. కాస్త దూరమేగా! నడిచిపోదాం. మళ్ళీ బండి కట్టుకుంటే ఏ అర్ధరూపాయో ఇచ్చుకోవాలి. చదివింపుకని తెచ్చిన పదిరూపాయలు తప్ప, మనకు మళ్ళీ చార్జీలకేగా డబ్బున్నదీ?'' అన్నది.

ఇద్దరూ వెళ్లేసరికి పెళ్ళియిల్లు హడావిడిగా వుంది. అందరూ ఏవేవో పనులమీద హడావిడిగా తిరుగుతున్నారు.

పట్టుచీరెల జరజరలూ, కాలి మట్టెల గణగణలూ, గాజుల గలగలలూ వీనులకు విందుగా వినవస్తున్నాయి. వరండాలో మేళం మోగుతున్నది. పిల్లలు అటూ ఇటూ గోల చేస్తూ తిరుగుతున్నారు.

వరండాదాటి ముందుగదిలోకి వెళ్ళగానే శ్రీదేవి పెద్ద అక్క గారు చూసి ఎత్తిపొడుపుగా "ఏంతల్లీ ! పది రోజులనాడు శుభలేఖవేస్తే తీరిగ్గా ముహూర్తం వేళకు వచ్చారా !" అన్నది... శ్రీదేవి నవ్విందే గాని, మారు పలకలేదు.

తండ్రిదగ్గరికి వెళ్ళి కనిపించగానే, ఆయన ఏమీ మాట్లాడకుండా తలఊపి, 'ఊఁ!' అని మాత్రం అన్నాడు. కుమారస్వామికి దాహంతో నాలిక పిడచగట్టుకునిపోతున్నది. అతడు వరండాలో చాపమీద కూర్చుని, చిన్నవదినగారిని పిలిచి "ఏమండీ వదినగారూ! కాసిని మంచినీళ్ళిప్పిస్తారా?" అని అడిగాడు. ఆమె విని లోపలికి వెళ్ళి ఆపని శ్రీదేవికే ఒప్పజెప్పింది. శ్రీదేవి మంచినీళ్ళు తెచ్చియిచ్చి పెట్టె తీసుకుని లోపలికి వెళ్ళింది.

తర్వాత ఆమె పెళ్ళికుమారుడి దగ్గరికి వెళ్ళి, "ఏమిరా అన్నయ్యా !" అని పలకరించింది. అతడు పక్కకు తిరిగి చూసి, "నువ్వా ?... ఇప్పుడులే రావటం ? శుభలేఖ వేసి ఎన్నాళ్ళయింది ? అంత తీరని ఉద్యోగం చేస్తున్నాడా మీ ఆయన ?" అన్నాడు. శ్రీదేవి మనసులో కష్టపడినప్పటికీ, పైకిమాత్రం నవ్వి వెళ్ళిపోయింది.

కుమారస్వామి స్నానం చేసి, ఉత్తరంవైపు వరండాలోకి వెళ్ళాడు. అక్కడ ఇంటి పెద్దఅల్లుళ్ళిద్దరూ కూర్చుని వున్నారు. పక్కన మరో ముగ్గురు బంధువులు కూడా ఉన్నారు. అందరూ ఖరీదైన పంచెలు లాల్చీలు ధరించివుండి ఖరీదైన సిగరెట్లు తాగుతున్నారు. కుమారస్వామి ఒకపక్కన నిశ్శబ్దంగా కూర్చుండిపోయాడు. పెద్ద అల్లుళ్ళిద్దరూ సంపన్నులు. వేళ్ళకు ధగధగ మెరిసే ఉంగరాలు పెట్టుకుని వున్నారు. ఒకాయన మెడలో సన్నని గొలుసూ, పులిగోరూ వున్నాయి. వారిలో పెద్దఅల్లుడు మాత్రం కుమారస్వామిని గుర్తించి పలకరించాడు. రెండోఆయనకు గుర్తురాక అడిగి తెలుసుకుని, "ఓహో అలాగ !" అన్నాడు.

తర్వాత అక్కడివారందరూ పేకలు తెప్పించి ఆడటం ప్రారంభించారు. కుమారస్వామి ఎన్నడూ పేకాట ఆడలేదు. దాన్ని గురించి అతనికి ఏమీ తెలియదుకూడా. ఆ ఆట చిత్రంగా వుంది. రూపాయలు గల్లుగల్లుమని చేతులు మారుతున్నాయి.

ఆనాడు భోజనాలైన తర్వాత ఆడవాళ్ళందరూ విశ్రాంతిగా హాల్లో కూర్చునిఉండగా, ఒక విశేషం జరిగింది. శ్రీదేవి దూరపు మేనత్త ఒకామె "ఏమే ! నీ మొగుడు ఇప్పుడేం చేస్తున్నాడు? ఏమైనా సంపాదన ఉందా లేదా?" అని అడిగింది. శ్రీదేవి ఏమీ మాట్లాడలేదు. ఆమె పెద్ద అక్కగారు వెంటనే అందుకుని, మెడ పట్టనన్ని ఆభరణాలు ధరించివుండి, వాటిని సర్దుకుంటూ, "ఆఁ ! అతనేమి సంపాయిస్తాడు? మొన్న వచ్చినప్పుడు కూడా చూశాంగా.

చిన్న మెత్తు బంగారమయినా లేదు... తిండికి కూడా లోటు లేకుండా జరుగుతున్నదో లేదో అనుమానమే!" అన్నది. చిన్న అక్కగారు నవ్వుతూ, శ్రీదేవివంక చూసి ఆశ్చర్యపోయింది. శ్రీదేవి భుజాలమీదుగా కప్పుకున్న పమిట కొంగు కొంచెంజారి మబ్బు తెరలనుండి విడివడిన చంద్ర రేఖలా నెక్లెస్ ఆమె కంటబడింది. ఆమె వెంటనే, "ఏదో చేయించాడే మరిదిగారు..." అంటూ శ్రీదేవి మెడలోనుంచి ఆ నెక్లెసును ఇవతలకి తీసింది. దాని వెంటనే రెండు పేటల సైకిల్ గొలుసు కూడా ఇవతలకి వచ్చింది.

శ్రీదేవి నుదుటపట్టిన చెమటను పమిట కొంగుతో అద్దుకుంటూ, తలవంచుకుని కూర్చుండి పోయింది. కొన్ని క్షణాలు నిశ్శబ్దం... అందరూ ఆ రెండు వస్తువులనూ చేతుల్లోకి తీసుకుని చూస్తూ తమకు తోచిన వ్యాఖ్యానాలు చేస్తున్నారు.

"ఇప్పుడు రాళ్ళ నగలు ఫ్యాషన్ కాదు. ఇలాంటివే బావుంటాయి."

"నేనూ మామిడిపిందెల నెక్లెస్ తీసుకుందామనుకున్నాను. తీరా విచారిస్తే, మా ఊళ్లో చేసినవి తయారుగా లేవు..."

'సింపుల్‌గా ఫస్టుగా వుంది...'

మళ్ళీ ఒక్క క్షణం నిశ్శబ్దం. శ్రీదేవి మేనత్త ఆ నెక్లెసును, వెలుగుకు ఎదురుగావుంచి చూసి అననే అన్నది... "ఇదేమిటే అమ్మాయీ! ఇదేం బంగారమే... తేడా కనిపిస్తున్నదే."

శ్రీదేవి లేచి విసవిస లోపలికి వెళ్ళిపోయి, పక్క గదిలో తలుపుచాటున నుంచున్నది... అవతలివారి మాటలు వినిపిస్తూనే ఉన్నాయి.

"ఇవి గోల్డుకవరింగ్ నగలేమోనే."

"నే నప్పుడే అనుకున్నాను. ఆ వాజమ్మ గురిగింజ ఎత్తు బంగారమయినా కొనగలడా!"

"అప్రయోజకుడు. ఏమీ లేకపోయినా నయమే. గిల్టునగలు కొనిపెడతాడా!"

శ్రీదేవి గుడ్ల నీరుకుక్కుకుంటూ పెరటిలో నూతి పళ్లెంమీదికి వెళ్ళి నిలబడింది. ఒక ముసలామె అందరినీ మందలించి "మీ కసలు బుద్ధుల్లేవు. వాళ్ళజోలి మీ కెందుకు! ఇన్నాళ్ళూ వాళ్ళ ఆలనా పాలనా ఎవరైనా పట్టించుకున్నారు గనుకనా! పాపం, ఆ కుర్రవాడినంటు న్నారు. మీరు ఒక వడ్లగింజఎత్తు బంగారం పెట్టారా దానికి ఎప్పుడన్నా! సిగ్గులేకపోతే సరి..." అంటూ ఆ గిల్టు నగ లను తీసుకుని శ్రీదేవిదగ్గరికి వచ్చింది. ఆమె ఎవరో దూరపు బంధువు. ఆ క్షణంలో తల్లే అలా వచ్చిందనిపించి శ్రీదేవి ఆమె భుజంమీద తల వాల్చి, వెక్కివెక్కి ఏడ్చింది. మాకురస్వామి మంచినీళ్ళకోసం వచ్చి, సంగతి తెలుసుకుని ముఖం కందగడ్డలా చేసుకుని మంచినీళ్ళు అడగకుండానే విస విసా వరండాలోకి వెళ్ళిపోయాడు. శ్రీదేవి ఆ ముసలామె భుజంమీద తల వాల్చి, దుఃఖిస్తున్న దృశ్యం అతన్ని కది లించివేసింది. అతడు 'ఉస్సు'రని నిట్టూరుస్తూ చాపమీద కూలబడ్డాడు.

పక్క వీధిలోనే ఆడపెళ్ళివారి ఇల్లు. ఆ రాత్రి పెళ్ళి అయిపోగానే కుమారస్వామి బయలుదేరి శ్రీదేవితో "నేను వెడుతున్నాను. నువ్వు రెండు రోజులపాటు ఉంటావా ?" అన్నాడు. ఆమె తల అడ్డంగాఊపి, "ఊహు! ఇక్కడ ఉండను. మిమ్మల్ని వదిలి అసలు ఉండలేను. ఇద్దరంపోదాం పదండి..." అన్నది. వాళ్ళిద్దరూ ప్రయాణమవుతున్నారని తెలిసి తండ్రి ఏమీ మాట్లాడకుండా ఒక చీరె, పంచెల చాపూ తెచ్చి, తాంబూలంతోసహా ఇద్దరికీ ఇచ్చాడు. శ్రీదేవికి కళ్ళవెంట నీళ్ళు తిరిగాయి. 'ఇక ఇంతలో మళ్ళీ ఇక్కడికి రాబోయేదిలేదు...' అనుకొని ఆమె కన్నీళ్ళు వత్తు కుంటూ దగ్గరలో నిలబడివున్న అన్నగారికిచెప్పి బయలు దేరింది. ఆమె అక్కలిద్దరూ అప్పుడక్కడ లేరు. ఆ ముస లామె వీధి గుమ్మందాకావచ్చి, గద్గద స్వరంతో "వెళ్ళి రాతల్లీ ! వీళ్ళ సంగతి మనకు తెలియని దేమున్నదీ ? పశు ప్రాయులు... నువ్వేమీ బాధపడకు..." అని సాగనంపింది.

* * *

ఆనాడు రాత్రి వెన్నెల పుచ్చపువ్వులావుంది. జాబిల్లి మబ్బుతెరలను చీల్చుకుంటూ బయటికివచ్చి, వెలుగులను కుమ్మరిస్తున్నది. కుమారస్వామి పెరటిపంచలో వెల్లకిలా పడుకొని ఉన్నాడు. కొన్ని నిముషాల తర్వాత శ్రీదేవి చేతిలో మంచినీళ్ళ చెంబుతో వచ్చి, చెంబును గడపలోవుంచి, భర్త పక్కనే కూర్చున్నది. అతడు ముఖం తిప్పుకున్నాడు. ఆమె "ఇటు చూడరూ ? నామీద కోపమెందుకూ ? నేనేం

చేశావనీ ?" అని అడిగింది. అతడేమీ మాట్లాడ లేదు. ఆమె ఒక్క క్షణం ఆగి, తన మెడలో వున్న గిల్టు నగలనుతీసి విసిరి దూరంగా పారేసింది "ఇప్పుడు నావంక తిరగండి" అన్నది అతన్ని తనవైపు తిప్పుకుంటూ. కుమారస్వామి రెండుచేతులతో ఆమెను దగ్గరికి తీసుకున్నాడు. శ్రీదేవికి అతని కళ్ళలో నీళ్ళు తగిలాయి. ఆమె చేతితో అతనికళ్ళు తుడుస్తూ, "ఛా తప్పుకదూ ? వాళ్ళనుగురించి అసలు ఆలోచించకండి. ఈ నగలు గిల్టువయితే వాళ్ళు మనుషులే గిల్టు మనుషులు... మీ అంత మంచి వారెక్కడైనా ఉంటారా ? మీరు రత్నం... మిగిలినవాళ్ళు రాళ్ళు..." అన్నది.